

Dosarul nr.3ra-506/21

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – G. Ciobanu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Muruianu, E. Palanciuc, A. Minciuna,

ÎNCHEIERE

21 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari, reprezentați de avocatul Ion Botnarenco,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia pentru etică și disciplină, persoana terță Cabinetul Avocatului „Lilia Pascal” cu privire la anularea actelor administrative, obligarea reexaminării cererii prealabile și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data de 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari, s-a casat hotărârea din data de 21 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea,

constată:

La 11 septembrie 2019 Nicolae Botnari și Vasile Rotari au depus acțiune în contencios administrativ împotriva Uniunii Avocaților, Comisiei pentru etică și disciplină, persoană terță Cabinetul Avocatului „Lilia Pascal”, prin care au solicitat constatarea faptului că cererea prealabilă nu a fost examinată, anularea deciziei din 05 august 2019 a Comisiei pentru etică și disciplină din cadrul Uniunii Avocaților prin care a fost respinsă cererea prealabilă, constatarea ca fiind parțial nefondată decizia din 19 aprilie 2019 a Comisiei pentru etică și disciplină din cadrul Uniunii Avocaților în partea aplicării sancțiunii disciplinare sub formă de mustrare, pe motiv că sancțiunea este prea blândă, obligarea Comisiei pentru etică și disciplină să reexamineze cererea prealabilă depusă împotriva deciziei din 19 aprilie 2019 și să modifice sancțiunea disciplinară aplicată sub formă de mustrare cu o sancțiune mai aspră și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Nicolae Botnari și Vasile Rotari au indicat că la 02 ianuarie 2019 s-au adresat Uniunii Avocaților cu o plângere cu privire la acțiunile avocatului Lilia Pascal. În plângere au menționat că aceasta în perioada noiembrie 2017-mai 2018, ar fi comis acțiuni, care au subminat și discreditat autoritatea, prestigiul activității de avocat și a activității sistemului avocaturii ca exponent al organelor ce contribuie la îndeplinirea justiției, prin trafic de influență, coroborat cu

acțiuni de escrocherie și abuz de serviciu, prin pretinderea și primirea nemijlocit personal a sumei de 20 000 euro pentru a influența judecătorii și procurorii, asupra cărora a susținut că are influență, pentru a-i face să adopte în ordine de recurs ordinar o decizie de achitare în privința condamnaților Botnari Victor și Botnarencu Tudor, care au fost condamnați prin decizia instanței de apel la 8 ani și 6 luni și, respectiv, 9 ani închisoare.

Nicolae Botnari și Vasile Rotari au relatat că, în vederea asigurării unei garanții cu privire la apărare în instanța de judecată și obținerea unei decizii de menținere a sentinței primei instanțe, au apelat la serviciile juridice ale avocatei Lilia Pascal. În urma discuțiilor cu avocatul și promisiunilor oferite, i-au transmis suma de 3 000 euro, ca mulțumire pentru ajutor, iar suma de 17 000 euro pentru a obține o decizie de achitare, totodată au convenit că, dacă nu se primește să-i ajute, suma de 20 000 euro o va restitui imediat înapoi. În acest scop au încheiat contractul de asistență juridică din 22 noiembrie 2017 în sumă de 3 000 euro și acordul la contractul de asistență juridică din 17 decembrie 2017 în sumă de 17 000 euro cu titlu de onorariu de succes.

Ulterior, Nicolae Botnari și Vasile Rotari, aflând că cererea de recurs a fost respinsă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2018, au telefonat avocatul pentru restituirea sumei, la ce avocatul Lilia Pascal a declarat că va restitui suma de 17 000 euro, însă banii nu au fost restituiți.

Nicolae Botnari și Vasile Rotari au mai aflat că avocatul Lilia Pascal se ocupă cu afaceri de escrocherie și trafic de influență, din care motive au avut de suferit mai multe persoane. Astfel, reieșind din cele enunțate consideră că un grup bine organizat, condus de Lilia Pascal, în mod ilegal au organizat, decis și în final realizat intenția de deposedare a reclamanților de suma de 20 000 euro.

Prin decizia din 19 aprilie 2019 Comisia pentru etică și disciplină a constatat în acțiunile avocatului Lilia Pascal, deținătoare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat nr. 1838 din 16 ianuarie 2010 comiterea abaterilor disciplinare. Luând în considerație gravitatea abaterilor, circumstanțele în cauză, activitatea și comportamentul avocatului, a aplicat avocatului Lilia Pascal sancțiunea disciplinară sub formă de mustrare.

În opinia reclamanților, decizia din 19 aprilie 2019 a Comisiei pentru etică și disciplină este parțial nefondată în partea aplicării pedepsei prea blânde și pasibil de anulat parțial, deoarece s-a omis să se indice cea mai de bază încălcare și anume refuzul de a discuta cu clientul și de a restitui onorariul de succes încasat ilegal, mărimea onorariului de succes încasat, disproporționat de mare cu munca efectuată, promisiunile ilegale făcute, etc. Mai mult, nu s-a luat în considerație faptul, că aplicarea unei pedepse prea blânde, pentru acțiuni identice au generat comportamentul ilegal în continuare al avocatului Lilia Pascal. Comisia pentru etică și disciplină formal a constatat în decizia sa aceste încălcări ale avocatului, dar în mod tendențios, pentru a evita aplicarea unei sancțiuni echitabile, nu a indicat în mod expres și aceste încălcări, care duc doar la aplicarea unei pedepse cele mai aspre. posibilitatea de aplicare ca pedeapsă și retragerea licenței.

Nefiind de acord cu decizia din 19 aprilie 2019 a Comisiei pentru etică și disciplină la 24 iunie 2019 au depus cerere prealabilă, prin care au solicitat anularea deciziei, reexaminarea plângerii.

Nicolae Botnari și Vasile Rotari au susținut că cererea prealabilă nu a fost examinată, or Comisia pentru etică și disciplină a eliberat un răspuns, dar nu o decizie

motivată. Prin acest răspuns reclamanții au fost informați că cererea prealabilă a fost respinsă, dar fără a li se comunica decizia motivată.

La 19 august 2019 reclamanții au depus o cerere cu privire la comunicarea deciziei motivate pronunțate la cererea prealabilă, dar nu au primit răspuns, astfel au depus prezenta acțiune.

Prin hotărârea din data de 21 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a respins acțiunea depusă de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari împotriva Uniunii Avocaților, Comisiei pentru etică și disciplină, persoană terță CA „Lilia Pascal” privind constatarea încălcării termenului la examinarea cererii prelabile, anularea deciziei din 05 august 2019, constatarea parțială a ilegalității deciziei din 19 aprilie 2019, obligarea reexaminării cererii prelabile și încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 117,118-131)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 20 ianuarie 2021 a admis apelul declarat de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari, a casat hotărârea din data de 21 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cu emiterea unei noi hotărâri prin care a declarat inadmisibilă acțiunea. (f.d. 160,161-169)

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Nicolae Botnari și Vasile Rotari, reprezentați de avocatul Ion Botnarenco, prin care au solicitat admiterea recursului, constatarea faptului că acesta este depus în termen, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii privind remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel cu obligarea examinării în fond a cererii de apel. (f.d.180-182)

În motivarea recursului Nicolae Botnari și Vasile Rotari, reprezentați de avocatul Ion Botnarenco au reiterat circumstanțele de fapt indicate în acțiune, totodată au menționat că instanța de apel a admis apelul acestora și a pronunțat o încheiere defavorabilă apelanților în propria cale de atac și a ignorat în totalmente prevederile art. 189 din Codul administrativ.

Recurenții au mai indicat că instanța de apel a expediat în adresa acestora decizia, prin scrisoare fără număr, fiind depusă la oficiul poștal la 09 februarie 2021 și ajunsă la destinatar la 17 februarie 2021, astfel consideră că recursul depus, la 15 martie 2021, este depus în termen.

Examinând admisibilitatea recursului depus de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari, reprezentați de avocatul Ion Botnarenco, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245, alin. (1).

În corespundere cu art. 245, alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În conformitate cu art. 97, alin. (1) din Codul administrativ notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod.

Aliniatul 3, lit. c) al aceluiași articol prevede că autoritatea publică poate alege notificarea prin poștă cu scrisoare recomandată.

Conform art. 98 alin. (1) din Codul administrativ, dacă în cadrul procedurii administrative un participant este reprezentat, conform art. 45, de către un reprezentant legal, notificările se adresează acestuia.

Conform art. 109 din Codul administrativ un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Din materialele dosarului rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată în ședință publică la 20 ianuarie 2021, notificată prin poștă cu scrisoare recomandată avocatului Ion Botnarenco la 10 februarie 2021 și lui Nicolae Botnari la 11 februarie 2021, fapt confirmat prin avizele de recepție DS8001024196AS și DS8001040153AS, anexate la filele dosarului 172 și 173.

La 15 martie 2021 avocatul Ion Botnarenco, în interesele lui Nicolae Botnari și lui Vasile Rotari, a depus recurs motivat împotriva deciziei instanței de apel din data de 20 ianuarie 2021.

Din coroborarea prevederilor legale precitate cu circumstanțele faptice descrise, completul constată că începutul curgerii termenului de depunere a recursului și a motivării acestuia este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării deciziei, adică ziua de 11 februarie 2021.

În acest sens sunt relevante dispozițiile art. 63 din Codul administrativ, care a instituit modul de calculare a termenului. Astfel, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

În condițiile speței termenul de depunere a recursului și a motivării acestuia a început să curgă din data de 11 februarie 2021, următoarea zi de recepționarea deciziei contestate și a expirat la 12 martie 2021, ora 24.00, care era zi lucrătoare.

Însă, distinct acestor condiții legale, avocatul Ion Botnarenco, în interesele lui Nicolae Botnari și lui Vasile Rotari, a depus recursul motivat la Curtea de Apel Chișinău la 15 martie 2021, fapt confirmat prin amprenta ștampilei aplicată pe prima filă a cererii de recurs. (f.d. 180)

La aspectul dat completul consideră că de la momentul notificării deciziei motivate din 20 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău recurenții au dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul lor procedural și a depune recurs în interiorul termenului instituit la art. 245 din Codul administrativ. Or, fiind interesați în soarta soluționării prezentului litigiu, recurenții trebuiau să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja dreptul lor de acces la instanță prin depunerea în termen a recursului și a motivării acestuia, în caz contrar intervenind aplicarea instantanee, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246, alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

Totodată, completul menționează că necunoașterea sau interpretarea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii. Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate

comportamentului pasiv și indiferent al recurenților, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile lor procedurale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În atare circumstanțe, completul opinează că declararea recursului depus de către avocatul Ion Botnarenco, în interesele lui Nicolae Botnari și lui Vasile Rotari, ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice. Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție indispensabilă a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către avocatul Ion Botnarenco în interesele lui Nicolae Botnari și lui Vasile Rotari.

Conform art. 230, 245 și art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Nicolae Botnari și Vasile Rotari, reprezentați de avocatul Ion Botnarenco, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh